

VIZITACE CÍRKEVNÍCH SBORŮ

A) Úvod

2. zasedání 32. synodu přijalo usnesení č. 22 v tomto znění:

Synod ukládá synodní radě, aby ve spolupráci se seniorátními výbory do 3. zasedání 32. synodu připravila a předložila novelu dotazníku „Interview pro vizitační návštěvy“, který je přílohou Řádu vizitací sborů, v níž bude vypuštěn nebo přepracován zejména oddíl K: Rodina duchovního.

Synodní rada předložila 3. zasedání 32. synodu návrh změny Řádu vizitací sborů a návrh nového interview pro vizitační návštěvy. Ve svém usnesení č. 22 synod konstatuje, že usnesení 2. zasedání 32. synodu č. 22 bylo splněno částečně, protože změny Řádu vizitací sborů ani interview pro vizitační návštěvy nebyly konzultovány se seniorátními výbory, a ukládá synodní radě, aby 4. zasedání 32. synodu předložila návrh změn Řádu vizitací sborů a interview pro vizitační návštěvy, připravený ve spolupráci se seniorátními výbory.

Synodní rada pověřila přípravou návrhu PO teologický. Ten formou ankety zjistil názory seniorátních výborů, připravil na jejich základě nový vizitační dotazník a předložil ho s návrhem změn Řádu vizitací sborů seniorátním výborům k vyjádření. PO organizační a právní poté zapracoval připomínky seniorátních výborů do upraveného návrhu změn Řádu vizitací sborů s návrhem vizitačního dotazníku, který synodní rada předkládá 4. zasedání 32. synodu.

B) Návrh změn Řádu vizitací sborů

Synodní rada předkládá 4. zasedání 32. synodu návrh změn Řádu vizitací sborů v tomto znění:

Dosavadní čl. 2 odst. d se mění takto:

ŘVS čl. 2. Druhy vizitací

- d. Vizitace neohlášené ~~koná senior (synodní senior)~~ **konané** z pověření seniorátního výboru (synodní rady).

Dosavadní čl. 3 se mění takto:

ŘVS čl. 3. Řádné vizitace

- a. Vizitace sborů seniorátu se konají v odpovědnosti seniorů. Vizitace sborů seniorů, sborů spravovaných náměstký syn. seniora a vizitace seniorátních výborů se provádějí v odpovědnosti synodního seniora. Během jednoho funkčního období budou navštíveny všechny sbory seniorátu a všechny senioráty církve.
- b. Vizitaci koná komise, kterou tvoří nejméně jeden člen seniorátního výboru (synodní rady) z řad kazatelů (obvykle senior nebo synodní senior) a nejméně jeden laický člen seniorátního výboru (synodní rady). Podle konkrétní potřeby přijmou k vizitaci i další církevní pracovníky i mimo seniorátní výbor (synodní radu).
- c. Je vhodné, aby vizitaci provázelo bohoslužebné shromáždění sboru, při němž vizitující slouží zvěstováním Božího slova.
- d. Vizitace ve sborech sleduje tyto okruhy života a práce:
1. zvěstování slova Božího
 2. vysluhování svátostí
 3. bohoslužebný pořádek
 4. výchova a vzdělávání dětí, mládeže a dospělých
 5. práce a vzdělávání staršovstva
 6. pastorece ve sboru
 7. obětavost a hospodaření ve sboru
 8. vedení sborové agendy včetně archivu

9. osobní záležitosti pracovníků sboru
10. ekumenická spolupráce
11. vztah k veřejnosti

e. Při vizitaci farního sboru kontroluje vizitační komise zejména:

1. knihy narozených a pokřtěných, confirmovaných, oddaných a zemřelých
2. kartotéku členů sboru a seznam členů sboru s hlasovacím právem
3. soupis archivních fondů sboru a skutečný stav sborového archivu
4. inventarizaci a stav nemovitého i movitého majetku sboru
5. povolací listiny kazatelů včetně smluv a dohod, které s nimi souvisejí
6. platné sborové a kazatelské statuty
7. zápisy ze schůzí staršovstva
8. zápisy z jednání sborového shromáždění včetně příloh
9. způsob a kvalitu vedení účetnictví sboru (aktuální deníky a účetní doklady)
10. účetní závěrky sboru a zprávy revizorů sborového hospodaření za poslední tři roky
11. veškerá daňová přiznání za poslední tři roky
12. veškeré platné smlouvy (pojistné, pracovní, nájemní a jiné)
13. evidenci došlé a odeslané pošty
14. výpis z Rejstříku evidovaných právnických osob a doklad o registraci u Finančního úřadu

f. e Při vizitaci seniorátu se navíc sledují tyto otázky:

1. vztahy mezi sbory a kazateli seniorátu
2. práce SV
3. vedení seniorátní agendy včetně seniorátního archivu
4. vzdělávání církevních pracovníků v rámci seniorátu
5. ekumenická spolupráce na úrovni seniorátu
6. vztah k veřejnosti v seniorátu

g. f O vizitaci pořizuje komise zápis, který bude do 14 dnů zaslán staršovstvu vizitovaného sboru (seniorátnímu výboru), jež má právo se k němu vyjádřit. Zápis bude vypracován podle metodického pokynu schváleného SR. Vizitační komise může při vizitaci použít vizitační dotazník, který je přílohou tohoto řádu, jako pomůcku pro zkoumání jednotlivých oblastí života a činnosti sboru. Starší ani kazatelé vizitovaného sboru však nejsou povinni vyjadřovat se ke všem otázkám a tvrzením, které interview obsahuje.

h. Vizitační komise pořídí o vizitaci zápis, který do 30 dnů od vizitace zašle správnímu orgánu vizitovaného sboru a nadřízenému správnímu orgánu. Správní orgán vizitovaného sboru má právo se k zápisu písemně vyjádřit a zaslat své vyjádření nadřízenému správnímu orgánu.

Dosavadní čl. 4. se člení do odst. a–c a mění se takto:

ŘVS čl. 4. Obecná ustanovení

- a.** Termín vizitace (s výjimkou neohlášených vizitací dle čl. 2 písm. d) bude včas dojednáán se správním orgánem staršovstvem vizitovaného sboru (SV) v předstihu, který umožní sboru (SV), aby se sbor mohl na vizitaci řádně připravit.
- b.** Vizitovaný sbor poskytne ~~umožní~~ vizitační komisi všechny dokumenty a informace, o které vizitační komise požádá. ~~přístup ke všem zdrojům potřebných informací.~~ Členové vizitační komise jsou vázáni mlčenlivostí o ve všech věcech, které jim v souvislosti s vizitací byly důvěrně sděleny.
- c.** O vizitacích dle čl. 2. písm. b–d podává vizitující stručnou zprávu správnímu orgánu vizitovaného sboru a nadřízenému správnímu orgánu.

C) Návrh vizitačního dotazníku

Synodní rada předkládá 4. zasedání 32. synodu tento návrh vizitačního dotazníku, který je přílohou Řádu vizitací sborů:

Vizitační dotazník

Účel a použití dotazníku

Tento vizitační dotazník je pomůckou pro přípravu řádných vizitací konaných ve sborech ČCE dle Řádu vizitací sborů čl. 2 písm. a. Jeho smyslem je připomenout okruhy života sboru, jichž by se měl rozhovor při vizitaci dotknout, případně položit citlivé otázky, jejichž kladení by při spontánně vedeném rozhovoru mohlo být obtížné. Smyslem dotazníku není podrobně a v úplnosti zachytit situaci ve sboru, nýbrž umožnit vizitujícím předběžnou představu o sboru, kterou pak vlastní vizitace upřesní.

Dotazník by s dostatečným časovým předstihem před vizitací měli samostatně vyplnit kazatel (kazatelka, případně kazatelé) a staršovstvo, aby vizitující mohli jejich odpovědi porovnat a použít při přípravě vizitace. Při vlastních vizitačních rozhovorech není nutno ani záhodno znovu celý dotazník procházet. Dotazník nemusí sloužit ani jako osnova vizitačních rozhovorů.

Použití ani úplné vyplnění dotazníku není povinné.

U jednotlivých otázek je naznačen žádoucí způsob stručné odpovědi, často je možno zároveň vybrat více než jednu odpověď, je však také možno odpovídat obsáhleji.

Pro jednoduchost je dotazník formulován v mužském rodě, příslušné formulace se analogicky týkají kazatelek, presbyterek, kurátorek atp.

Vyplněný dotazník je třeba považovat za důvěrný materiál, určený pouze pro účely vizitace.

A. Bohoslužby

1. Má sbor ustálenou formu nedělních bohoslužeb? *ano – ne*
2. Čím je forma nedělních bohoslužeb určena? *jedním z pořádků doporučených agendou – jiným (vlastním) bohoslužebným formulářem – tím, jak ji aktuálně kazatel připraví*
3. Kde se bohoslužby konají? *(uved'te místa, doby, pravidelnost)*
4. Kdo bohoslužby připravuje? *pouze kazatel – kazatel ve spolupráci s dalšími členy sboru (presbytery): které části (např. přímluvné modlitby, výběr písní, ohlášky)*
5. Kdo bohoslužby vede? *pouze kazatel – další členové sboru (např. čtení, modlitby, vysluhování VP)*
6. Jaký se do přípravy bohoslužeb promítá církevní rok? *vůbec – málo (hlavní svátky) – výrazně (kázaní na perikopy, ohled na postní, adventní dobu...)*
7. Jak často je vysluhována večeře Páně?
8. Jsou kromě křtu uplatňována nějaká omezení pro přístup k večeři Páně? *nejsou (přijímat mohou i děti) – konfirmace – členství v ČCE – jiná:*
9. Konal se v posledních třech letech křest dospělého? *ano – ne*
10. Jste se stávající podobou bohoslužeb spokojen/i? *ano – ne (proč?)*

B. Katecheze

1. Jak se rozhoduje o žádostech o křest? *rozhoduje kazatel – jedná o nich staršovstvo – je vyhověno každé žádosti*
2. Jak vypadá předkřestní příprava? *(dospělých křtěnců, rodičů žádajících o křest dětí – popište základní rysy)*
3. Jaká se konají ve sboru katechetická shromáždění? *biblické hodiny – vyučování dětí – konfirmační příprava – schůzky mládeže – setkání střední generace – setkání seniorů – jiná...*

4. Jsou některé části nedělních shromáždění zaměřené pro děti? *nejsou* – „nedělní škola“ během kázání – občas „rodinné“ bohoslužby s kázáním pro děti – jiné...
5. Vyučuje se náboženství ve školách? *ano* – *ne*
6. Koná se příprava snoubenců žádajících o církevní uzavření či požehnání sňatku? *ano (jak)* – *ne*

C. Příležitostná shromáždění

1. Konají se ve sboru svatební služebnosti také pro snoubence, kteří nejsou členy ČCE? *ano* – *ne*
2. Má většina zesnulých členů sboru církevní pohřeb? *ano* – *ne*
3. Kde se církevní pohřby konají? v *bohoslužebných prostorách sboru (pouze – převážně – výjimečně)* – v *obřadní síni místního hřbitova či krematoria (pouze – převážně – výjimečně)*
4. Účastní se sbor nebo jeho kazatel příležitostně bohoslužebným (liturgickým) způsobem veřejných shromáždění či úkonů v obci? (*vzpomínkové slavnosti – svěcení předmětů či prostor – jiné...*)
5. Pořádá sbor nebohoslužebná příležitostná shromáždění? (*žádná – sborové dny – společná stolování – přednášky a besedy – tábory a kurzy – jiná...*)

D. Pastore a všední život ve sboru

1. Koná kazatel pastorační návštěvy? *pravidelně – zřídka – nekoná*
2. Konají presbyteři pastorační návštěvy? *pravidelně – zřídka – nekonají*
3. Je kazatel snadno dosažitelný pro ty, kdo potřebují jeho službu? *ano* – *ne*
4. Žijí ve společenství sboru i ti, kdo nejsou jeho členy? (*např. rodinní příslušníci či přátelé členů sboru*)
5. Nacházejí ve společenství sboru útočiště a oporu ti, kdo se ocitli v tísní? *spíše ano* – *spíše ne* – *nevím*
6. Jsou ve sboru skupiny vyhraněné odlišnou zbožností? *nejsou* – *jsou, ale ne nějak organizované – jsou, mají vlastní shromáždění*
7. Odešli v posledních pěti letech někteří členové sboru do jiných církví či nových společenství? *ano* – *ne*
8. Přistoupili do sboru v posledních pěti letech členové jiných církví? *ano* – *ne*
9. Pracuje ve sboru křesťanská služba? *ne* – *pokud ano, jakou formou...*
10. Je na území sboru nějaké sociální, zdravotní či vězeňské zařízení, v němž sbor soustavně působí? *není* – *pokud je, uveďte jaké a popište způsob služby v něm...*
11. Jaké vztahy má sbor k místní (politické) obci? *dobrá spolupráce* – *občasné zdvořilé kontakty* – *bez kontaktu* – *v napětí*
12. Angažují se někteří členové sboru ve veřejné oblasti? *žádní členové sboru se veřejně neangažují* – *angažují se jako členové zastupitelstva* – *funkcionáři politických stran* – *funkcionáři spolků* – *ve veřejně prospěšných organizacích*
13. Jak sbor informuje veřejnost o své činnosti? *vývěskou* – *místním tiskem* – *obecním rozhlasem* – *plakáty* – *webovými stránkami* – *neinformuje*

E. Vztah k širšímu společenství ČCE

1. Jak byste charakterizoval/i vztah sboru k seniorátnímu společenství? *vystačí si sám* – *vděčně přijímá podporu širší církve* – *aktivně se podílí na životě v seniorátě*
2. Administruje kazatel sboru nějaký další sbor? *ano* – *ne*
3. Pokud ano, je administrace vnímána spíše jako *břemeno pro celý sbor* – *břemeno pro kazatele* – *služba, kterou je sbor povinen* – *zbohacení*.
4. Spolupracuje sbor nějak úžeji s jiným sborem ČCE? *ne* – *společná setkání sousedních sborů* – *pravidelná výměna kazatelů* – *jiné...*

5. Jaký užitek máte ze seniorátních či celocírkevních setkání (kurzy, presbyterní konference apod.)?
žádný – malý – znatelný – mimořádný
6. Zabýváte se nějak ve sboru otázkami a tématy probíranými na konventech a synodech? *nikdy – výjimečně – pravidelně*
7. Máte nějaké připomínky či podněty k práci seniorátního výboru? (*napište, jaké...*)

F. Ekumena

1. Jaké další křesťanské církve působí v oblasti sboru? (*vyjmenujte...*)
2. Konáte s nimi společné ekumenické bohoslužby? *ne – ano (uved'te jak často)*
3. Pořádáte nějaké další společné akce? *ne – kulturní – sociální – jiné...*
4. Scházejí se kazatelé místních církví k pravidelným setkáním či poradám? *ano – ne*
5. Je mezi sborem a některou z dalších církví v místě napětí? *ano – ne*

G. Kazatel, staršovstvo a další služby ve sboru

1. Kdo je předsedou staršovstva? *kazatel – kurátor*
2. Byl při posledních volbách staršovstva problém sestavit kandidátku? *ano – ne*
3. Účastní se náhradníci schůzí staršovstva? *ano – ne*
4. Mají presbyteri přidělenou trvalou péči o určitou stránku života sboru? *ne – někteří – všichni – staršovstvo má pro určité úkoly komise*
5. Kdo připravuje schůze staršovstva? *předseda – kazatel s kurátorem – předseda s dalšími členy staršovstva*
6. Jak byste popsal/i vztah kazatele a staršovstva? *harmonický – věcný – neutrální – napjatý*
7. Jak byste popsal/i spolupráci kazatele a staršovstva? *kazatel přináší většinu podnětů a plní většinu úkolů, staršovstvo mu radí a jeho náměty schvaluje – kazatel má rozhodující slovo v „duchovních“ otázkách (bohoslužby, pastorační), staršovstvo se stará o věci hospodářské – staršovstvo pracuje jako kolektiv, nedá se určit, kdo v čem má hlavní slovo, také úkoly na sebe berou jednotliví členové podle situace – kazatel se stará o „duchovní“ věci, kurátor (nebo jiný presbyter) o hospodářské, ostatní jen „přizvukují“ – kazatel vede sbor po svém a na mínění staršovstva nedbá – staršovstvo nepracuje a vše nechává na kazateli – vlastní charakteristika...*
8. Co považujete za zvláště silné stránky působení kazatele ve sboru? *kázání – přípravu a vedení bohoslužeb – pastorační službu – organizaci – působení na veřejnosti – jiné...*
9. Co považujete za zvláště slabé stránky působení kazatele ve sboru? *kázání – přípravu a vedení bohoslužeb – pastorační službu – organizaci – působení na veřejnosti – jiné...*
10. Věnuje se kazatel dalšímu odbornému sebevzdělávání? *ano – ne*
11. Vybírá si kazatel rádně dovolenou? *ano – ne*
12. Pracuje kazatel v širší církvi? *nepracuje – v odborech synodní rady – v odborech seniorátu – v jiných funkcích...*
13. Má kazatel další pracovní úvazky? *nemá – má (jaké...)*
14. Koná kazatel svou další práci v církvi či mimo ni na úkor své služby ve sboru? *ano – ne*
15. Bydlí kazatel v sídle sboru? *ano – ne*
16. Je kazatel spokojen se svým bydlením? *ano – ne*
17. Je kazatel spokojen s finančním uspořádáním svých vztahů se sborem? *ano – ne*
18. Jak je kazatelova rodina začleněna do života sboru? *kazatel nemá rodinu – rodina patří do sboru a žije s ním v přátelském obcenství – rodina nepatří do sboru a žije s ním v přátelském obcenství – rodina ve sboru nežije – mezi rodinou a sborem je napětí*

19. Má sbor vedle kazatele nějaké další zaměstnance? *nemá – sborovou sestru (bratra) – varhaníka – hospodáře – jiné...*
20. Působí ve sboru dobrovolní pomocníci? *nepůsobí – ordinovaný presbyter – předčítatel(é) kázání – učitel(é) nedělní školy – kostelník – sborová sestra – varhaník – hospodář – další...*

H. Hospodaření sboru

1. Jak sbor zvládá finanční stránku svého života? *bez potíží – musíme omezovat výdaje jen na nejnutenější – jsme odkázáni na pomoc zvenčí – jiná charakteristika:*
2. Jaká je tendence obětavosti ve sboru? *stoupá – klesá – přibližně stále stejná*
3. Má sbor dluhy? *nemá – má a splácí je podle plánu – má a nesplácí je*
4. Jaké nemovitosti sbor využívá ke své činnosti? *kostel – faru – sborový dům – jiné (uved'te...)*
5. Užívá sbor budovy, které nejsou v jeho vlastnictví? *neužívá – užívá (uved'te, jaké...)*
6. Má sbor nemovitosti, které nepotřebuje? *nemá – má a plyne mu z nich užitek – má a jsou mu přítěží*
7. Má sbor příjmy z pronájmů či jiného podnikání? *ano – ne*

I. Směřování sboru

1. Jak byste charakterizoval/i současnou tendenci života a služby sboru? *setrvalý stav – dynamický rozvoj – pomalé chátrání – rychlé chátrání – drobná znamení obnovy – jiná charakteristika...*
2. Myslíte si, že by sbor byl schopen samostatné existence i v situaci celkové finanční odluky církve od státu? *ano – ne*
3. Jakou perspektivu dalšího života sboru poskytuje jeho současné sociální prostředí? *(uved'te stručnou charakteristiku, např. vylidňující se obec – široká diaspora – lidnaté město – nová výstavba)*
4. Uvažuje sbor o sloučení s některým sousedním sborem? *ano – ne*

J. Další podněty pro rozhovor

Zde je možno uvést vlastní podněty, otázky a témata, jež považujete za důležité nebo zajímavé pro vizitační rozhovory a v dotazníku se na ně nedostalo.

D) Návrh usnesení

Synodní rada předkládá synodu tyto návrhy usnesení:

1. *Synod usnáší změny Řádu vizitací sborů čl. 2 odst. d., čl. 3 a čl. 4 ve znění uvedeném v tisku č. 18/4 na str. 1–2.*
2. *Synod usnáší vizitační dotazník (přílohu Řádu vizitací sborů) ve znění uvedeném v tisku č. 18/4 na str. 3–6.*